

Hướng dẫn giải và trả lời câu hỏi trong bài Làm một bài thơ bốn chữ hoặc năm chữ lớp 7 trang 23 Tập 1 bộ sách Chân trời sáng tạo chính xác nhất, mời các em học sinh và phụ huynh tham khảo.

Soạn Ngữ văn lớp 7 Bài: Làm một bài thơ bốn chữ hoặc năm chữ trang 23 (Chân trời sáng tạo)

*** Một số điểm cần lưu ý khi làm một bài thơ:**

- Thể hiện cách nhìn, cách cảm nhận, ... của người viết về cuộc sống.
- Sử dụng từ ngữ, hình ảnh phù hợp để thể hiện cách nhìn, cảm xúc của bản thân về cuộc sống.
- Sử dụng các biện pháp tu từ phù hợp để tạo nên những liên tưởng độc đáo, thú vị. - gieo vần, ngắt nhịp một cách hợp lí để làm tăng giá trị biểu đạt của ngôn từ.
- Đặt nhan đề phù hợp với nội dung văn bản.
- Đảm bảo đủ số chữ (bốn chữ hoặc năm chữ) ở các dòng thơ theo yêu cầu của thể loại.

*** Hướng dẫn phân tích kiểu văn bản:**

Văn bản: Nắng hồng (Bảo Ngọc)

Câu 1 (trang 23 Ngữ văn SGK lớp 7 Tập 1)

Bài thơ được viết theo thể thơ nào?

Trả lời:

Thể thơ năm chữ

Câu 2 (SGK trang 23 Ngữ văn lớp 7 Tập 1)

Để miêu tả bức tranh sống động của mùa đông, tác giả đã dùng những hình ảnh và các biện pháp nghệ thuật nào?

Trả lời:

- Những hình ảnh miêu tả bức tranh sống động của mùa đông:

+ Mặt trời trốn đi đâu

+ Cây khoác tấm áo nâu

+ Áo trời... xám ngắt

+ Se se giấu... núp sâu...

+ Chị ong chăm chỉ... không đến...

+ Mưa phùn giăng đầy ngõ

+ Khói lên trời đung đưa

+ Màn sương ôm dáng mẹ

+ Áo choàng... như đóm nắng

...

→ Các biện pháp tu từ được sử dụng và nhân hoá, so sánh và ẩn dụ

Câu 3 (trang 23 Ngữ văn lớp 7 SGK Tập 1)

Vì sao khi sáng tác thơ, văn, cần sử dụng biện pháp nhân hoá, so sánh để miêu tả sự vật, hiện tượng?

Trả lời:

Trang chủ: <https://tailieu.com/> | Email: info@tailieu.com | <https://www.facebook.com/KhoDeThiTaiLieuCom>

Vì khi sử dụng các biện pháp tu từ, tác giả không chỉ miêu tả được thế giới sự vật, hiện tượng được ẩn tượng, sinh động, hấp dẫn, độc đáo, tạo ra được nét riêng trong cảm nhận, khiến thế giới ấy trở nên có hồn... mà còn góp phần giúp diễn đạt được giàu hình ảnh, giàu sức gợi tả và cảm xúc hơn...

Câu 4 (trang 23 Ngữ văn SGK lớp 7 Tập 1)

Làm thơ không phải là chỉ miêu tả sự vật, hiện tượng mà còn phải thể hiện cảm xúc và cách nhìn mới lạ, thú vị về cuộc sống. Hai khổ thơ cuối có đáp ứng được yêu cầu trên không? Hãy lí giải.

Trả lời:

Có. Vì đến hai khổ thơ này, tác giả đã không chỉ đơn thuần miêu tả lại những hình ảnh sống động của thiên nhiên ngày đông lạnh giá mà còn giúp bạn đọc tìm lại cái ấm áp của “*giọt nắng hồng*” mùa xuân qua hình ảnh người mẹ đi chợ về. Hình ảnh quen thuộc ở mọi miền quê: “*Màn sương ôm dáng mẹ/ Chợ xa đang về rồi/ Chiếc áo choàng màu đỏ/ Như đóm nắng đang trôi*”. Trong tay chiếc áo choàng màu đỏ bình dị đó là tình thương yêu vô bờ bến của người mẹ dành cho con mình, cơ man nào là quà bánh dành cho bé mỗi lần mẹ đi chợ về. Nó làm ấm lòng bé mỗi khi nhìn thấy vóc dáng mẹ xuất hiện từ xa tựa như đóm nắng mùa xuân giữa trời đông lạnh giá. Khổ thơ này và khổ cuối nhà thơ Bảo Ngọc dùng ngôn ngữ thơ với vài nét phác họa để làm đậm nét thêm hình tượng của người mẹ. Cái cốt lõi nhất và cũng là điều mong ước nhất của nhà thơ là muốn nhắn nhủ với các em rằng mẹ là cả một mùa xuân nồng ấm khi có mẹ thì mùa đông không còn đáng sợ nữa và nó cũng tự biết phải lùi xa: “*Mẹ bước chân đến cửa/ Mang theo giọt nắng hồng/ Trong nụ cười của mẹ/ Cả mùa xuân sáng bừng*”.

Câu 5 (trang 23 SGK Ngữ văn 7 Tập 1)

Trong bài thơ này, tác giả đã sử dụng những loại vần nào?

Trả lời:

- Vận chân (gieo ở các tiếng cuối các dòng thơ): đầu – nâu, ngắt – hát, nhà – hoa, ngõ – mờ - nhỏ, lửa – đưa – cửa, đầy – tay,...

- Vận lưng (gieo ở các tiếng giữa các dòng thơ): giấu – sâu, trong – công, đang – choàng,...

Câu 6 (trang 23 SGK Ngữ văn lớp 7 Tập 1)

Từ cách viết của tác giả trong bài thơ trên, em học được điều gì về cách làm một bài thơ bốn chữ hoặc năm chữ?

Trả lời:

Thơ bốn chữ là thể thơ đơn giản nhất, tuy nhiên, nếu người viết không biết vận dụng ngôn từ một cách khéo léo thì rất dễ trở thành 1 bài vè. Bởi vậy, thơ 4 chữ là thể thơ dễ làm nhưng khó hay.

Thơ 4 chữ thể thơ khá đơn giản về về niêm luật. Để cho bài thơ có âm điệu ta chỉ cần chú ý đôi chút đến luật bằng trắc ở chữ thứ 2 và chữ thứ 4 trong câu. Nếu chữ thứ 2 là 1 thanh bằng (B) thì chữ thứ 4 là thanh trắc (T) và ngược lại, nếu chữ thứ 2 là thanh trắc thì chữ thứ 4 là bằng. Tuy nhiên, đôi khi để tạo điểm nhấn cho bài thơ cũng như tạo hình tượng nghệ thuật, các nhà thơ đôi khi cũng không tuân thủ theo đúng quy luật của thể thơ.

Chú ý gieo vần cho bài thơ bằng cách sử dụng các từ ngữ có vần giống hoặc gần giống nhau ở các vị trí phù hợp (cuối các câu, giữa các câu thơ).

Sử dụng các biện pháp tu từ phù hợp để miêu tả các đối tượng trong bài thơ

Sử dụng ngôn từ, hình ảnh độc đáo, ẩn tượng, mới mẻ để gợi tả âm thanh, hình ảnh, màu sắc...

*** Hướng dẫn quy trình viết**

Đề bài (trang 24 SGK Ngữ văn lớp 7 Tập 1)

Hãy làm một bài thơ bốn chữ hoặc năm chữ thể hiện cảm xúc của em về một sự vật, hiện tượng nào đó của thiên nhiên hoặc cuộc sống.

Bước 1: Trước khi viết

- Đọc lại những bài thơ ở phần Đọc để học cách nhìn, cách cảm nhận cuộc sống của các nhà thơ.

- Ngắm nhìn những hình ảnh của cuộc sống quanh em: ...

- Em xác định:

+ Mục đích viết bài này là gì?

→ thể hiện cảm xúc của em về một sự vật, hiện tượng nào đó của thiên nhiên hoặc cuộc sống.

+ Người đọc bài này có thể là ai?

→ Các bạn trong lớp, thầy cô giáo, người thân trong gia đình,...

+ Nội dung và cách viết như thế nào?

→ Lựa chọn một sự vật, hiện tượng trong thiên nhiên hoặc cuộc sống mà em thấy ấn tượng, muốn làm thơ về nó (một con thú cưng, một món đồ dùng quen thuộc, một món đồ kỉ niệm, một người người thân hoặc người bạn mà em yêu quý...)

→ Viết một bài thơ có bốn chữ trong mỗi câu để thể hiện cảm xúc của em về đối tượng mà em đã chọn: miêu tả để làm rõ đối tượng, thể hiện cảm xúc với đối tượng (yêu quý, trân trọng, biết ơn...)

Bước 2: Tìm ý tưởng cho bài thơ

- Tập trung vào một sự vật, hiện tượng đã để lại trong em ấn tượng, cảm xúc sâu sắc nhất.

- Liệt kê tất cả những ý tưởng, cảm xúc mà em có khi ngắm nhìn những hình ảnh của cuộc sống. Ví dụ: sức sống mãnh liệt của thiên nhiên, cảm xúc băng khuâng về bước đi của thời gian trên

chiếc lá, hoa phượng nở: đóm lửa của niềm vui ngày hè, niềm hạnh phúc trong nụ cười của cha, màu thời gian trên mái tóc của mẹ...

Bước 3: Làm thơ

- Thể hiện những ấn tượng, cảm xúc đó bằng những từ ngữ thích hợp.
- Chọn những từ ngữ gợi tả âm thanh, mùi vị, màu sắc, hình ảnh của sự vật, hiện tượng để thể hiện rõ nhất, chính xác nhất cảm xúc, ý tưởng của em.
- Dùng các biện pháp tu từ như nhân hoá, so sánh, ẩn dụ điệp từ, điệp ngữ, ... để tăng hiệu quả thể hiện của bài thơ.
- Thay thế những từ ngữ đã viết bằng những từ ngữ khác có vần giống hoặc gần nhau để gieo vần cho bài thơ, ví dụ như: thanh, xanh, voi, khơi, ...
- Ngắt nhịp ở những vị trí phù hợp, đảm bảo thể hiện hiệu quả ý tưởng của em.
- Đọc diễn cảm các câu thơ đã viết, lắng nghe xem giọng điệu có phù hợp với cảm xúc mà em muốn thể hiện hay không.

*** Bài thơ mẫu tham khảo:**

Bài thơ bốn chữ hoặc năm chữ thể hiện cảm xúc của em - mẫu 1

Thầy và cô giáo

Người em luôn bảo

Cha mẹ thứ hai

Đã luôn giúp đỡ,

Đã luôn quan tâm,

Đã luôn dạy bảo,

Chúng em nên người.

Trong thời thơ ấu,

Trong từng hơi thở,

Trong từng bước đi,

Có sự xuất hiện

Của thầy và cô

Cuộc đời nhà giáo

Đã rất vinh quang

Nhiều lúc gian nan

Nhưng rất vững vàng

Đã đào tạo ra

Những nhân tài quý

Dành tặng đất nước

Sự nghiệp trồng người

Thật là vẻ vang

Nhân ngày nhà giáo

Chúc các thầy cô

Luôn luôn mạnh khỏe

Đạt nhiều thành tích.

(Bài làm của học sinh)

Bài thơ bốn chữ hoặc năm chữ thể hiện cảm xúc của em - mẫu 2

Về quê chơi

Thứ bảy tuần vừa rồi

Bố đưa em về quê

Về thăm ông bà nội

Nghe sao mà vui ghê.

Nhà ông vườn rộng lắm

Một vườn cây xum xuê

Nào mít, lựu đỏ thắm

Nhìn sao mà ngon ghê.

Cánh đồng rộng trải dài

Lúa xanh thơm mùi đồng

Em theo bước lũ trẻ

Cùng nhau chơi quay vòng.

Kỳ nghỉ dần đến hạn

Em quay về thành phố

Lòng man mác nhớ bạn

Nhủ lòng sẽ sớm gặp...

Bài thơ bốn chữ hoặc năm chữ thể hiện cảm xúc của em - mẫu 3

Mùa xuân đi rồi

Nhiều hoa văng mặt

Như chị hoa đào

Ra đi trước nhất

Các chị thược dược

Hoa cúc hoa hồng

Thầy đều lần lượt

Theo bước mùa xuân

Chỉ còn hàng cây

Đứng đưa theo gió.

Bước 4: Chỉnh sửa và chia sẻ

- Đọc lại bài thơ bằng giọng điệu phù hợp. Sau đó, dùng bảng kiểm dưới đây để điều chỉnh hình thức và nội dung bài thơ:

Bảng kiểm hình thức và nội dung bài thơ bốn chữ hoặc năm chữ

Phương diện	Nội dung kiểm tra	Đạt	Chưa đạt
Hình thức	Bài thơ gồm có các dòng thơ bốn chữ hoặc năm chữ.		
	Các dòng thơ chủ yếu được ngắt theo nhịp 2/2 (nếu là thơ bốn chữ); nhịp 3/2 hoặc 2/3 (nếu là thơ năm chữ).		
	Sử dụng các từ có vần giống nhau hoặc gần nhau.		
	Sử dụng một số biện pháp tu từ: so sánh, nhân hoá, ẩn dụ, hoán dụ, điệp từ, điệp ngữ,....		
	Các từ ngữ trong bài thơ thể hiện được chính xác điều người viết muốn nói.		
	Các hình ảnh trong bài thơ sống động, thú vị.		
	Có độ dài tối thiểu: hai khổ thơ.		
Nội dung	Bài thơ thể hiện được một trạng thái cảm xúc, một cách nhìn về cuộc sống.		
	Nhan đề phù hợp với nội dung văn bản.		

- Sau khi kiểm xong, tiếp tục điều chỉnh bài thơ. Hoạt động này có thể được lặp đi lặp lại nhiều lần.

- Chia sẻ bài thơ với người thân trong gia đình, với bạn bè và với bất cứ ai mà em muốn.